

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členov senátu JUDr. Ľuboša Szigetiho a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v právnej veci **navrhovateľiek: 1/ E. G., bytom L., ul. H. X., 2/ J. G., bytom L., ul. J. K. X., proti odporcovi: Obvodný pozemkový úrad v Považskej Bystrici, Centrum 1/1, za účasti Slovenského pozemkového fondu Bratislava, regionálny odbor Považská Bystrica, Nám. A. Hlinku 29/34, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. H 07/00205-006-R/896-BE1 zo dňa 24. januára 2007 a č. H 07/00203-003-R/898-BE1 zo dňa 25. januára 2007, o odvolaní navrhovateľiek proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13Sp/16/2007-39 zo dňa 28. augusta 2007, takto**

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13Sp/16/2007-39 zo dňa 28. augusta 2007 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutia odporcu č. H 07/00205-006-R/896-BE1 zo dňa 24. januára 2007 a č. H 07/00203-003-R/898-BE1 zo dňa 25. januára 2007 z dôvodu, že po ich preskúmaní dospel k záveru, že boli vydané v súlade so zákonom. Odporca rozhodnutím č. H 07/00205-006-R/896-BE1 zo dňa 24. januára 2007 rozhodol, že navrhovateľka 1/ nespĺňa podmienky uvedené v § 3 ods. 1 písm. l/ a m/ zák. č. 503/2003 Z. z. (ďalej len „zákon“) na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v katastrálnom území L. zapísané v PKN. vložke číslo 658 ako parcela číslo 1174/1, druh pozemku roľa o výmere 4 301 m² a parcele číslo 1189, roľa o výmere 8 395 m² z dôvodu, že pozemky boli vyvlastnené za náhradu, ktorú vyvlastniteľ poukázal vyvlastneným a pozemky slúžia na účel, na ktorý boli vyvlastnené. Náhrada za vyvlastnené pozemky bola určená na základe znaleckého posudku v sume 5 038,40 Sk a mala byť zložená do súdneho depozitu Okresného súdu v Považskej Bystrici. Odporca ďalej v dôvodoch

rozhodnutia uviedol, že navrhovateľka nepoprela, že vyvlastňovacia náhrada bola jej matke poukázaná s tým, že túto neprevzala z dôvodu nesúhlasu so stanovenou cenou. Odporca ďalším rozhodnutím č. H 07/00203-003-R/898-BE1 zo dňa 25. januára 2007 rozhodol, že navrhovateľka 2/ nespĺňa podmienky uvedené v § 3 ods. 1 písm. l/ a m/ zákona na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v katastrálnom území L. zapísané v PKN vložke číslo 658 ako parcela číslo 1174/1, druh pozemku roľa o výmere 4 301 m² a parcele číslo 1189, roľa o výmere 8 395 m² z dôvodu, že pozemky boli vyvlastnené za náhradu, ktorú vyvlastniteľ poukázal vyvlastneným a pozemky slúžia na účel, na ktorý boli vyvlastnené. Odporca v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľka si uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré boli vyvlastnené jej otcovi O. Z. a jej tete V. Z.. V ďalších dôvodoch rozhodnutia odporca uviedol v podstate zhodné dôvody ako v horeoznačenom rozhodnutí, ktorým bolo rozhodnuté o reštitučnom nároku navrhovateľky l/. Krajský súd dospel k záveru, že na základe dedičských rozhodnutí predmetom dedenia po zomrelej M. Č. a zomrelom P. Z. boli aj pozemky parc. č. 1174/1 a č. 1189 preto nebola splnená podmienka, že ide o pozemky, ktoré prešli na štát v rozhodnom období z dôvodov uvedených v § 3 zákona. Keďže tak nastal stav dvojitého vlastníctva, odporca nemá právomoc rozhodovať v spore o vlastníctvo k pozemkom v konaní o navrátenie vlastníctva podľa zák. č. 503/2003 Z. z. Dôvodom, pre ktorý nebolo možné vyhovieť odvolaniu navrhovateľiek, podľa názoru krajského súdu je, že neunesli bremeno dôkazu vyplývajúce pre oprávnené osoby z ust. § 5 ods. 1 zákona. Navrhovateľky vyhlásili, že pôvodní pozemnoknížní vlastníci neprevzali finančnú náhradu „z dôvodu nesúhlasu so stanovenou cenou“. Z vyvlastňovacieho rozhodnutia v spojení s opravným rozhodnutím je zrejmé, že vyvlastňovacia náhrada bola zložená v prospech vyvlastnených na základe vtedy platnej právnej úpravy. Z tohto dôvodu sa javí čestné vyhlásenie navrhovateľiek ako účelové, pretože plnenie dlhu zo strany dlžníka, ktorý nie je prijatý veriteľom z jeho subjektívnych dôvodov, sa považuje za splnenie dlhu. Reštitučný dôvod podľa § 3 ods. 1, písm. l/ zákona (vyvlastnenie za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená) vylučuje použitie reštitučného dôvodu podľa § 3 ods. 1, písm. m/ zákona, podľa ktorého k vyvlastneniu došlo bez vyplatenia náhrady. Krajský súd rozhodol o náhrade trov konania podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovateľkám, ktoré v konaní nemali úspech, náhradu trov konania nepriznal.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolali navrhovateľky, žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a ich reštitučnému nároku vyhovel prípadne rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V odvolaní uviedli, že vyvlastňovacia náhrada za predmetné pozemky nebola navrhovateľkám v l/ a 2/ rade nikdy vyplatená a navrhovateľky nikdy nesúhlasili s podmienkami, na základe ktorých boli ich nehnuteľnosti vyvlastnené a taktiež nehnuteľnosti nikdy neslúžili na účel, na ktorý boli vyvlastnené, tým splnili všetky podmienky na vrátenie vlastníctva k označeným pozemkom.

V písomnom vyjadrení na odvolanie navrhovateľiek odporca navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal vec v intenciách dôvodov uvedených v odvolaní, odvolanie prejednal na nariadenom pojednávaní (§ 246c veta prvá a § 214 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. je potrebné ako vecne správny potvrdiť.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

V intenciách ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa postupuje v prípadoch, ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov. Konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu. Účastníkmi konania sú tí, ktorí nimi sú v konaní na správnom orgáne, a správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava (§ 250m ods. 3 O.s.p.). Ak nedôjde k vybaveniu opravného prostriedku spôsobom uvedeným v § 250f, 250o, alebo 250p O.s.p., nariadi súd pojednávanie. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250q ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. (ďalej ako „reštitučný zákon“) tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zák. č. 229/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria: a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria, b) lesný pôdny fond.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 3 ods. 1 reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku:

- l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,
- m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady.

Podľa § 4 ods. 1 reštitučného zákona povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy a poľnohospodárske družstvá.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a/ a d/ reštitučného zákona vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1), pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný.

Odvolací súd z pripojeného administratívneho spisu zistil:

Navrhovateľka I/ žiadosťami z 21. a 23. septembra 2004 uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva v podiele 1/5-iny k označeným pozemkom po pôvodnej vlastníčke M. Č., matke, ktoré jej boli vyvlastnené. K žiadosti pripojila čestné vyhlásenie s tým, že matka neprevzala finančnú náhradu za vyvlastnený podiel „z dôvodu nesúhlasu so stanovenou cenou“. Navrhovateľka I/ k žiadosti pripojila úmrtný list matky M. Č., rozhodnutie o dedičstve (osvedčenie o dedičstve) Okresného súdu v Považskej Bystrici sp. zn. D 1128/2001, D/not 37/2002 z 9. apríla 2002 po poručiťke M. Č., zomrelej X.. Na základe tohto dedičského rozhodnutia nadobudla navrhovateľka I/ vlastníctvo v podiele 1/5-iny k parc. č. 1189/502, č.

1189/503, č. 1189/504, v tam uvedených výmerách. Parcely sú zapísané na LV č. X. kat. úz. L.. Navrhovateľka 2/ žiadosťami z 21. a 23. septembra 2004 uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva k označeným pozemkom v podiele 2/5-iny po pôvodnej vlastníčke V. Z., tete a v podiele 1/5-ina po pôvodnom vlastníkovi O. Z., otcovi. K žiadosti tiež pripojila čestné vyhlásenia s tým, že teta ani otec neprevzali finančnú náhradu za vyvlastnený podiel „z dôvodu nesúhlasu so stanovenou cenou“. Navrhovateľka 2/ ďalej pripojila k reštitučnej žiadosti dedičské rozhodnutie býv. Štátneho notárstva v Považskej Bystrici sp. zn. D 161/87 z 13. októbra 1987 po poručiťovi P. Z., zomrelom X. (strýko navrhovateľky), na základe ktorého jeho podiel v PKN parc.č. 1174/1 a 1189 kat. úz. L. nadobudla V. Z.. V. Z. zomrela X. a v dedičskom konaní Okresného súdu v Považskej Bystrici pod sp. zn. 23D 216/2006 o jej vlastníckom podiele v označených pozemkoch, ktoré nadobudla po neb. P. Z., nebolo rozhodnuté.

Vyvlastňovacím rozhodnutím bývalého ONV v Považskej Bystrici č. j. Výst. 10113/1961-330-A/10 zo dňa 12. decembra 1961 v spojení s opravným rozhodnutím č. j. Výst. 10113/1961-330-A/10 zo dňa 24. júla 1962 označené pozemky (a iné) boli vyvlastnené v prospech L.C., n. p. L.. Vyvlastňovacia náhrada bola pôvodne určená na 2,20 Kčs za 1 m² a na základe opravného uznesenia 0,40 Kčs za 1 m² v súlade s vtedy platnými pokynmi S-KNV- odboru výstavby a odboru finančného v Banskej Bystrici z 15. novembra 1961. Pôvodne určená vyvlastňovacia náhrada za parc. č. 1174/1 a č. 1189 predstavovala sumu 4 201 Kčs + 8 395 Kčs (2,20 Kčs/m²). Na základe opravného vyvlastňovacieho rozhodnutia predstavovala vyvlastňovacia náhrada sumu 1 680 Kčs + 3 358 Kčs, spolu 5038,40 Kčs (0,40 Kčs/m²). Celkovú náhradu za vyvlastnené pozemky a investície vo výške Kčs 229.704,20 bol vyvlastňovateľ povinný zložiť do súdneho depozitu Okresného súdu v Považskej Bystrici do 3 mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia v prospech vyvlastňovaných, ktorý ju mal vyplatiť vlastníkom vyvlastnených nehnuteľností na základe § 20 zák. č. 87/1958 Zb.

Podľa pozemnoknižnej vložky č. 658 k. ú. L. k pozemkom parc. č. 1174/1 roľa na Š. vo výmere 4 301 m² a parc. č. 1189 roľa na Š. vo výmere 8 395 m² pred ich vyvlastnením boli podieloví spoluvlastníci J.Z., A. Z., P. Z., M. Č. rod. Z., V. Z. každý v jednej pätine. Podľa identifikácie parciel a grafického znázornenia predmetných parciel vlastníkom a užívateľom predmetných pozemkov sú P. C a. s. L.. Pozemky sú zastavané a sú označené parc. č. 947/1, 974/2, 976, 974/5, 974/8, 974/9, 974/11, 974/12, 978, 979/2, 980, 974/1, 974/7, 974/43, 974/47, 1764/7.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako i skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav,

a jeho právny názor bol skutkovo a právne správny, z ktorých dôvodov v danej veci boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Základnou podmienkou na navrátenie vlastníctva k pozemkom je, aby tieto boli vo vlastníctve Slovenskej republiky (§ 4 ods. 1 reštitučného zákona). Vlastníctvo pozemkov vo vlastníctve fyzických a právnických osôb okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1 reštitučného zákona) nemožno navrátiť. Podľa doteraz vykonaného dokazovania pozemky v čase uplatnenia reštitučného nároku mali byť vo vlastníctve P.C. a. s. L. a už z toho dôvodu uplatnenému nároku navrhovateľiek nebolo možné vyhovieť (§ 6 ods. 1 písm. a/ reštitučného zákona). Pozemky preukázateľne boli a sú zastavané a využívajú sa na účely, pre ktoré boli vyvlastnené. To sú ďalšie dôvody, pre ktoré reštitučným národom navrhovateľiek na vydanie pozemkov nie je možné vyhovieť (§ 6 ods. 1 písm. d/, § 3 ods. 1 písm. l/ a contrario reštitučného zákona). Napokon návrhu navrhovateľiek nebolo možné vyhovieť aj z dôvodu, že nebolo v administratívnom konaní preukázané, že by sa vyvlastnenie pozemkov uskutočnilo bez vyplatenia náhrady (§ 3 ods. 1 písm. m/ reštitučného zákona). Práve naopak, z doteraz vykonaného dokazovania sa zistilo, že finančná náhrada za vyvlastnené pozemky (určená podľa vtedy platných právnych predpisov) bola vyplatená oprávneným osobám vo forme zloženia financií do súdneho depozitu, ktorý realizoval výplatu finančnej náhrady na to oprávneným osobám. To, že tieto financie neboli vyplatené, a to nie z viny oprávnených osôb (ako napr. z dôvodu, že vyvlastnené pozemky boli zaťažené ťarchami, ktoré bolo potrebné z predmetných financií vyrovnať, alebo z dôvodu, že oprávnené osoby odmietli zloženú náhradu prevziať), mali preukázať navrhovateľky, ktorých zaťažovalo v danom konaní dôkazné bremeno (§ 5 ods. 1 reštitučného zákona). Navrhovateľky aj podľa názoru odvolacieho súdu neunesli toto dôkazné bremeno a nepreukázali, že by nie z viny na to oprávnených osôb nedošlo k výplatu finančnej náhrady za vyvlastnené pozemky. Podľa ustálenej súdnej praxe už zložením finančnej náhrady do súdneho depozitu došlo k naplneniu skutočnosti výplaty finančnej náhrady, aj keď na to oprávnené osoby demonštratívne túto odmietli prevziať, ako to tvrdia navrhovateľky.

Napokon odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa v tom, že odporca ani súd v tomto konaní nemal za úlohu mimo uplatneného reštitučného nároku riešiť prípadné spory z vlastníckeho práva k predmetným pozemkom, keď k časti pozemkom, ktoré boli platne vyvlastnené, je vedená na základe dedičského rozhodnutia ako vlastníčka i navrhovateľka 1/. K odstráneniu tohto stavu vlastníctva dvoch osôb k tým istým pozemkom môže dôjsť v rámci sporového konania medzi nimi v konaní pred súdom o určení vlastníctva.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 246c O.s.p. v spojení s § 219 potvrdil.

Odvolací súd účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p., pretože navrhovateľkám nevzniklo právo na ich náhradu pre ich neúspech v odvolacom konaní a odporcovi v tomto konaní nevznikol zákonný nárok na ich náhradu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 6. augusta 2008

JUDr. Jozef Hargaš, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth